Учѣте ся брати мои,
Думайте читайте

СВОБОДА

„Въ своей хатѣ своя правда

И сила и воля"
Шевченко.

И чужому научайтесь
Свого не цурайтесь

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА".

Число 16. ДЖЕРСІ СІТІ. Н. Д. Середа 28-го Мая 1895. ГОДЪ III.

Зъ нагоды Загальныхъ Зборо̂въ „СОЮЗА."

„Viribus unitis" сполучеными словами — въ єдности, въ згодѣ и любвѣ, наша сила, наше народне житє.

Цивилизованй, осьвѣченй, розумнй народы – чи то Италіяны, чото Французы, чи то Нѣмцѣ — до̂йшли до той силы, яку мають-лишь компанѣцкою роботою лишь съ сполучеными силами. Нѣчого зъ неба само нѣколи не впаде — гай нѣчого самъ одинъ чоловѣкъ зробити не меже Подивѣмъ ся на нашихъ любенькихъ приятелѣвъ на жидо̂въ, котрй мовь тѣнь наша слѣдъ въ слѣдъ за нами волочать ся. Здава лобы, що не всилѣ нехристь перебхати безмежный Океанъ — та нѣ во̂нъ и ту здоровый приволѣкъ ся й высысає зъ насъ послѣдню кроплю крови. Подивѣмъ ся на поляко̂въ, якъ они про своє дбають. Онъ справдѣ будують свою Ojczyzn-y — якъ замки на ледѣ ихъ история осудить — історія оцѣнить ихъ тую роботу — але они працюють надъ собою. лучать ся въ одну велику громаду бо знають, що сполучеными силами зможуть до̂йти до выточеной цѣли. А мы що? Чи мы не наро̂дъ? Чи мы вже таки рабы незрячй, котрй засудженй на погибель?. Нѣ — сто разъ нѣ! Мы наро̂дь во̂льный, котрого батьки перестогнали въ вѣково̂й неволи по̂дъ Татарвою, по̂дъ Польщою. Мы потомко тихъ славныхъ батько̂въ, незабутыхъ, котрй по мимо неволѣ и недолѣ остались людьми, остались Русинами.

Бѣда и нужда велика загнала насъ на чужину. Мы покинули свою ро̂дну землю кровію, слезами и потомъ зрошену. Мы прійшли въ Америку не на поталу, не на посмѣховиско, але щобы лучшой долѣ шукати. А та наша лучша доля – та мачуха наша, що нѣколи не пригорнула насъ щиро-сердечно до свого серця — та лучша доля повинна усмѣхнутись до насъ ту на во̂льной земли, ту въ Америцѣ.

А не усмѣхне ся она до насъ, якъ мы до ней хребтомъ обернемось. Лише въ лице поборемось. Русинъ не рабъ незрячій — Русинъ во̂льный обыватель Америкн. землѣ. А лучшу нашу долю мы знайдемо то̂лько разомъ то̂лько тѣсно-сполучно то̂лько въ тако̂мъ товариствѣ якъ „Союзъ". Мы всѣ собѣ туть ро̂днй, Ро̂днй потребами, ро̂днй языкомъ, ро̂днй звычаємъ и обычаємъ —ро̂днй собѣ якъ братя ро̂днй.

Тому обовязкомъ нашимъ горнутись до сего товариства не слухати по̂дшепто̂въ наймито̂въ православія, котрй якъ въ старо̂мъ краю – хотять лишь роздору а не згоды помѣжъ нами. Най насъ буде тысячь разомъ — а побѣда наша!.

о. Несторъ Дмитро̂въ.

HELP YOU SELF!

ВЪ СПРАВѢ НАРОДНОГО ДОМУ.

Знаходимъ ся на во̂льной а гостинной земли. земли американьской. Сыны той земли не спускаючись на ничію помо̂чь кро̂мъ на Бога и тримаючись народной філіосзофіи: help you self помагай собѣ самъ — зъ оружіємъ въ рукахъ прогнали вражу силу зъ по рабощенной отчины и власною кровою здобули во̂льно̂сть, зъ котрой днесь не то̂лько користають щасливй внуки упавшихъ героѣвъ за американьску свободу, але и всѣ утисненнй и голодомъ моренй тулачи старой Европы котрй сюда прибули.

Американець зъ непохитною вѣрою въ свои власнй силы — доконавъ чуда въ національно̂мъ могуществѣ, въ економично̂мъ добробытѣ въ поступѣ и цивілізаціи.

Американець є зъ натуры щирій а гостинный. Онъ будучи во̂льнымъ и свобо̂днымъ въ своей отчинѣ, радо пріймає бурлако̂въ, шукаючихъ за кавалкомъ хлѣба и своєю працею и потомъ причиняючихъ ся до помноженя добробыту Америки.

Найбо̂льше американець цѣнить и высоко-поважатыхъ людей кождой народности, котри перенявшись тою правдою американьця help you self — помагай собѣ самъ — працюють надъ полѣпшенемъ своей до̂лѣ и о своє добро дбають.

Мы Русины ще до теперъ не преуказались нѣякимъ дѣломъ, котре-бъ свѣдчиво о нашой рухливости, дбалости о своє и що мы вѣруємо въ власни силы и що въ власныхъ, разомъ сполученыхъ силахъ, знаходить ся ключь до скарбницѣ добробыту и полѣпшеня своего буженного такъ матеріяльного якъ и духово моральнего положеня.

Мы до днесь не то̂лько що не вѣруємъ въ чудотворну силу яка лежить въ сполученю, въ єдности до осягненя чогось доброго съ певнымъ успѣхомъ, але стаємъ ся ще бо̂льшими самолюбами и за скаралупѣлыми недбальцями противъ другихъ нашихъ брато̂въ наколи зупинились по семъ боцѣ атлянтика.

Еміґранты: Нѣмцѣ, Швиды Французы, наколи розгостили ся на сей во̂льной земли то перша ихъ думка и мысель була о тыхъ, що по нихъ мали приплысти до американьскихъ берего̂въ и сей часъ псвзяли спасителну гадку постарати ся О НАРОДНЫЙ ПРИТУЛОКЪ О НАРОДНЫЙ ДОМЪ для своихъ земляко̂въ, щобь уменьшити ихъ терпѣня тулантва, щобъ вказати имъ дорогу и спосо̂бъ до знайденя працѣ и занятя и такъ черезъ працю до забезпеченя собѣ и своимъ потрѣбныхъ средствъ до житя. Мы во̂дзывались не разъ не два до нашимъ земляко̂въ и собѣ постарати ся **о народный притулокъ для рускихъ еміґранто̂въ, о Народный Домъ** — але на нашу во̂дозву во̂дповѣли нашй братя гробовымъ мовчаніємъ. Но будь що будь — мы не потратимо надѣи въ успѣхъ нашой святой справы и надѣємо ся що она буде по̂днесена и заразомъ залагоджена въ день 30 мая сего року на загальныхъ зборахъ народного руского „Союза" въ Олифантѣ. Тамъ вѣримо въ Бога, що знайдуть ся щирй рускй патріоты, котрй завяжуть комітетъ, що возьме справу будованя Народного Дому въ свои руски и довершить дѣло. Въ перше̂мъ рядѣ мають станути нашй священники и скинути ся по сто доляро̂въ и такъ зробити початокъ. По нихъ кождый рускій робо̂тникъ и робо̂тниця да несе свою лепту на жертвенникъ любви ближнього Христа ради!

Ходѣть зо мною и вы всѣ самолюбы и забувши заповѣдь Христа, котрый умираючи за насъ сказавъ: по сему спо̂знасть васъ свѣтъ що вы єсте моими учениками, єли братня лыбовъ будеть мѣжь вами — ходѣть а я васъ попроваджу до того пекла, черезъ котре мусять переходити днесь рускй и другій славяньски еміґранты и вкажу вамъ тіи страшнй муки. яки терпять нашй братя въ Ellis Island.

Видите тамъ тіи желѣзнй клѣтки, въ котрихъ запертіи мовь зъ менажеріи дики зьвѣрѣ, суть люде? — видимо. А ондечки видите въ въ одной клѣтцѣ худощавого, слабосильного чоловѣка въ подертой лахманинѣ що товче головою о желѣзнй стопцѣ и хотѣвъ бы выдобути ся на волю? видимо и се здаєть ся ма будь то нащь Русинъ — я, я, русинъ — на по̂въ дикимъ закричавъ голосомъ въ запертю еміґрантъ

— Я, уже тыждень мучусь въ той клѣтцѣ и мору ся голодомъ бо ничь менѣ до устъ не йде. За що мене тутъ замкнули — не знаю — то̂льки знаю одно, же якійсь жидокъ тлумачь перечитавъ передъ панами комісіи мо̂й листъ во̂дъ шваґра, де писавъ що можу прійти до Америки, а о̂нъ поможе менѣ знйати роботу. Паны комісары сказали же въ то̂мъ листѣ стоить же я прійшовъ сюда за якимсь контрактомъ мене тутъ замкнули идругихъ що маємо назадъ вертатити ся до краю. Боже мо̂й! що я бѣдный по̂чну? якъ менѣ вертатись? Жѣнку хору и пятеро дѣточокъ покинувъ я въ старо̂й хатинѣ зъ двома чвертками згнилыхъ компеpо̂въ на проживлѣне.... Во̂дъ жида пожичивъ сто̂вку на дорогу съ процентомъ 20 зр. на мѣсяць, корову продавъ и заплативъ нещасный податокъ теперь вертай ся назадъ безъ нѣчого! Нѣ, невернусь! скорше у воду скочу, якъ маю дивитись на свою стару нужду и бѣду. людоньки добрй порадте мене, вызволѣть мене зъ того пекла, съ того гарешту я буду якъ той во̂лъ чорный робити, буду голодомъ морати ся щобъ то̂льки заробити на сто̂вку и жидови во̂ддати а и вамъ за вашу помо̂чь.... и тутъ заливъ ся го̂ркими слезами нещасный Русинъ еміґрантъ.

По лици нашихъ самолюбо̂въ покотили ся слезы спо̂вчутя и змилованя кождый выймає по доляру для нещасного — нѣ, сего нетреба, тымъ не споможете єму — о̂нъ мусить вертати до краю. Тутъ треба нето̂лько одному, але соткамъ помо̂чъ нещаснымъ якъ ось сей и васъ двохъ або трохъ тутъ не споможуть, загалъ Русино̂въ поборить се лихо, наколи постараємъ ся о „Народный До̂мъ" — се правда що треба о то̂мъ подумати — во̂дповѣли и выйшли зъ того пекла еміграньского. Край широкой улицѣ мѣста New-York-у стоить оперта о ламповый слупъ молода ще справдѣ дѣвчина але блѣда наче смерть и витко що вельми слаба. По убраню було можна спо̂знати, що ся дѣвчина еще передъ ко̂лькома днями опустила шифу.

— Чи не руска ты?

— Ахъ прошу васъ людоньки добрй я руска тай чей и вы рускй люде — то хвала Богу що вы мене тутъ подыбали уже я васъ не лишусь.

—Ану скажи чого ту стоишь и що тобѣ такого є?

— Ахъ го̂ркій менѣ мо̂й свѣтъ, та погана доля моя!

Отъ до̂стала̂мь ся, коли йно зъ шифу въ руки якогось аґента жида и той казавъ що мене запровадить до якогось паньства де стану служити за 10 доляро̂въ на мѣсяць,

Конець на четвертой сторонѣ

SVOBODA
(LIBERTY.)
Weekly Paper

The only Russian political paper in this Country and has a largest circulation through the United States and is an invaluable advertising medium.

Предплата рôчна 2.00
До старого краю..........2.50

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:
To "Svoboda" Printing Office
48 William Str.
Jersey City Hights, N. J.

Наша газета выходить що тыждня въ Середу.

ADVERTISING RATES:
One inch per annum...$ 10.00
,,Six months. ,, 6.00

All money or money orders should be addressed to:
„Svoboda" Printing Office
48 William Str.
Jersey City, Hights N. J.

Entered at the post office at Jersey City, N. J., as second class mail matter.

ВѢСТИ ЗЪ НАШОЙ ОТЧИНЫ.

Буковиньске краєве правительство позволило на прозьбу греко-кат. громады въ Коцмани збирати жертвы въ мѣстѣ Черновцяхъ и въ повѣтахъ черновецкôмъ, коцманьскôмъ, также дальше выжницкôмъ и серетскôмъ на докôньченє розпочатой будовы гр. кат. приходства въ Коцмани.

П. Александеръ Мишуга буде спѣвати въ Краковѣ сими днями въ концертѣ, а опôсля якъ кажуть — выступати буде тамъ въ оперѣ на перемѣну зъ Стефаномъ Волошкомъ теноромъ оперы варшавской. Такимъ чиномъ краковяне въ своимъ сегорôчнôмъ лѣтнôмъ сезонѣ оперовôмъ будуть любувати ся голосами двохъ найзнаменитшихъ теноровъ Русинôвъ.

Украиньска драматычна трупа Садовского вôдограла въ Кієвѣ дальше двѣ новѣ штуки: драматъ Писаноцкого „Тарасъ Бульба" (зъ Гоголевой повѣсти) и мельодраматъ Пôдвысоцкого въ вôсьмохъ вôдслонахъ „Месть Гуцула" (перерôбку зъ „Karpackich gurali" Корженьовского). Въ обохъ сихъ штукахъ вôдзначали ся грою Заньковецка и Садовскій а побôчь нихъ артистка Тимаева и артисты Левѣцкій, Загôрскій и Василенько. Характеристикою гры сей украинской трупы есть — якъ судить Кієвскій дописувтель до петербурского Kraj-ю — „умѣреный реализмъ."

Огнѣ.

Въ Конюшковѣ коло Бродôвъ погорѣло 8-го с. м. 29 загородъ а 40 будынкôвъ На помôчь ѣздила сторожь огнева зъ Бродôвъ. Огонь выбухъ, якъ одни кажуть, зъ кузнѣ, а якъ другй кажуть, зъ неосторожности дѣтей полишеныхъ въ хатѣ. Въ ночи того дня бувъ якъ кажуть, огонь, въ селѣ такой Чехахъ, брôдского повѣта.

П. Волошко нашъ землякъ (галицкій Русинъ, колись бурсакъ) теперь теноръ оперы варшавской пôдписавъ контракъ на выступы въ сегорôчнôмъ сезонѣ оперовôмъ въ Краковѣ.

Днѣпро Словутиця розгулявъ ся сей весны такъ, якъ не запамятали люде водъ 1848 року. Въ Кієвѣ заливъ бувъ цѣлу одну дѣльницю и кôлькомъ тысячамъ люда треба було дати притулокъ на часъ повени. Якъ въ Кієвѣ, такъ и по селахъ наробила днѣпрова вода чимало шкоды, декуда ушкодила также шляхи желѣзничй

Мѣсто Одеса обходить сего року двасто лѣтный ювілей отвореня коморы митовôй и ювілей заложеня порту пôсля плянôвъ де-Воляна Заразъ першого року (1795) прибуло до одеского порту 39 заграничныхъ кораблѣвъ по збôже. Вôдъ того часу датує ся въ Одесѣ торговля збожева, котрой мѣсто завдячує свôй станъ нинѣшный.

Попасъ нôчного гостя.

Невыслѣдженый доси злодѣй дôставъ ся въ ночи зъ 9 на 10 с. м, до пивницѣ склепу Мушиньского въ львôвскôмъ рынку, покрѣпивъ ся виномъ, зъѣвъ кôлька москалѣвъ, потому розбивши дверѣ. добувъ ся до склепу, зъ замкненой шуфляды забравъ 800 зр. грôшми, набравъ дечого изъ віктуалѣвъ на 20 зр. тай пропавъ якъ песъ у ярмарокъ.

Нова машина до складаня буквъ.

Хто не знає, кôлько часу йде на складанє черенокъ руками!. И найзручнѣйшій складачъ не всилѣ за годину зложити черенокъ бôльше якъ 3000. Теперь звѣщає вѣденске бюро патентôвъ, що сицилійскій домінѣканинъ о. Календоль, выдумавъ нову машину до складаня черенокъ, на котрой справный складачъ потрафить за годину зложити 50.000 буквъ. Машина складає ся зъ певного числа уставленыхъ въ побôкъ себе клявѣшôвъ, за осмотреныхъ въ поодинокой буквы, въ бôльшôмъ або меньшôмъ числѣ, пôсля того якъ за часто котра буква приходить и то на подобу пальцяткôвъ чи молоткôвъ въ машинѣ до писаня. Клявѣши такъ уставленй же наразъ складачь може складати цѣлй слова Въ мѣру того, якъ пальцѣ вôдрывае ся по чертцѣ вôдъ клявѣшôвъ а молотки бють въ гору,— черенки зъ пôдъ споду, помѣщенй въ подôвжныхъ рурках подôбныхъ до пищавокъ вôдъ органôвъ, зсувають ся по скôснôмъ проводѣ и укладають ся на капштѣ въ бажанôмъ порядку. Коли молотокъ летить въ гору, струя алектрична, кружляча черезъ клявѣши, ударяє на магнесъ, 'а сей притягає засувку, призначену до запираня рурки зъ черенками. Тымъ чиномъ высуває ся одна буква и укладає ся на кляшту вузку якъ листва. Цѣлый той стрôй машины зовсѣмъ простый. При помочи електрики можна, сполучивши кôлька машинъ въ купу, тото само реченье зложите наразъ кôлькакратно.

Непросимымъ опѣкунамъ.

Зъ великою цѣкавостію перечитавъ я въ газетѣ польской „Polska i Litwa" одну статійку, котрой заголовокъ гласить: o unitach w Amerусе.

Сподѣвавъ я ся знайти въ той статіи якійсь здоровый поглядъ безстороного судьи на унѣяцку справу особливо зъ американьского боку – та ошукавъ ся предобре и шкода було часу тратити на читане.

Авторъ той статіи ничь не написавъ нового зъ своей власной головы, тôльки переписавъ изъ старыхъ польскихъ газетъ тіи несинѣтницѣ, о котрыхъ вже навѣть горобцѣ просвистали.

Въ ступнôмъ словѣ каже авторъ, що уже часъ щобъ поляки тутъ въ Америцѣ занялись уніяцкою справою и взяти въ опѣку русинôвъ бо иначи пропадуть и стануть ся шизматиками.

На се одповѣдаю непрошенымъ опѣкунамъ таки просто зъ моста: не пхай свого носа до чуджого проса, бо тамъ де кого не просять, то букомъ выносять. Русины уже не разъ, не два заявили всему миру, що ляхамъ николи вѣрити не будуть, и ляцкой помочи или якогось тамъ опѣкуньства нѣколи и по вѣкъ не потребують.

Протое взадъ зъ польскимъ опѣкуньствомъ надъ гр. кат. Русинами въ Амрицѣ и якъ полякъ безъ сорому накидаєсь Русинови зъ опѣкуньствомъ, котрого самъ потребує, такъ зъ другого боку Русинъ знаючи свою народню честь, зпогордою одпихає ляха опѣкуна чи тутъ чи въ краю.

Сли авторъ статіи ще є троха при здоровôмъ розумѣ, то мôгъ бы и самъ доглипати ся — якъ то тяжко надоѣла Русину польска опѣка вѣками и якъ она му далась во знаки!..

Дальше авторъ статіи говорить, що першимъ дѣломъ польскихъ опѣкунôвъ надъ Русинами гр. катол. тутъ въ Америцѣ булобъ „постаранє ся о нежонатыхъ священникôвъ — бо жонатіи тутъ священники дають соблазнь тутейшому латиньскому, а особливо же польском у непорочному священьству и на жонатыхъ священникôвъ тутъ кождый глядить съ погордою."

Сего навѣть нетреба було и казати, бо се рѣчь вѣдома щобъ безрога робила якъ бы ю въ загороду пустили? Мы знамо якъ бы то нашй непрошенй опѣкуны заходились коло насъ слибъ се имъ удалось. Онибъ уперш дерлибъ шкôру зъ нашого чола, щобъ знати не було того мѣсця на нашôмъ чолѣ, де насъ при св. крещеню мνропомазовано!

Мы знаємо щобъ нашй не прошенй опѣкуны спровадилибъ до Америки повный пароходъ змартвыхъ-встаньцѣвъ, але сего николи не буде поки свѣтъ свѣтомъ и поки сонце свѣтить надъ головами Русинôвъ. Якъ буде треба, то Русины постараютъ ся о своихъ священникôвъ изъ старого краю и о руского епископа для Америки постараютъ ся Русины безъ ляхôвъ, — ляхи най пильнують свого носа а не руского проса! Що до того, де авторъ не поправдѣ каже нѣбы то нашй жонатіи священники дають соблазнь и черезъ тоє суть въ погордѣ ôдъ тутейшого клира латиньского, — мы ôдповѣдаемо такъ. Тую погорду зъ самого початку объявили польскіи священники, котрй не хотѣли щобъ Русины гр. католики мали тутъ свои церкви и священникôвъ. Але днесь кождый священникъ латинск. обряда и кождый ученый Американець, котрый знає исторію руской церкви и ей автономію потверджену св. римскимъ престоломъ, сто разъ висше цѣнить и поважає тутъ жонатого руского гр. кат. священника, якъ всѣхъ польскихъ тутъ не жонатыхъ — бо сказавши правду и то щиру, — же найбôльше шкандалôвъ дають зъ себе тутъ въ Америцѣ польски священники. Надъ тими-то треба якогось надзору и опѣки, але не надъ нами, котрой не потребуемо и вôдкидаемо.

Щобъ скорше осягнути цѣль и мати рускихъ священникôвъ не жонатыхъ въ Америцѣ, авторъ статіи радить посылати рускихъ хлопцѣвъ до польского семінара въ Detroit а зъ вôдтамъ по двохъ лѣтахъ науки выйдуть рускй священники не жонатіи. На таку пораду, справдѣ мусимо таки сказати шановному автру, щобъ давъ собѣ голову обголити и трічи въ день мачати лысину въ зимной водѣ щобъ тая крихта розуму, яку ще може мае, цѣлкомъ не высхла.

Мы русины не хочемо той чести и славы, мати такихъ священникôвъ, котрй то уперш пѣковали шлейта або розвозили по мѣстѣ хлѣбъ, муку, капусту, — и потôмъ побувши въ польскимъ семинари два роки и потôмъ уже священники.

Най поляки хвалять ся такимй недоуками. Кождый дякъ рускій въ Америцѣ знає сто разъ бôльше якъ такій священникъ, выйшовши зъ польского семинара въ Detroit. Отъ недавно писали газеты що тамъ породила польска монахиня хорошого хлопця и не знала кого скаржити яко отця дитины: чи о. ректора, чи котрого небудь зъ семинаристôвъ. Шановный авторъ и опѣкунъ Русинôвъ, вбравши ся въ полатаный халатъ ментора — вказує намъ якимъ рабомъ можна противостати шизматицкой пропагандѣ и пôсля его думки требабъ постаратися о „rusinsku gazetu w prawdziwym katolickim duchu" бô тіи що до теперь выходять смердять москальофизмомъ. На се мы ôдповѣдаемо непрошеному порадннку, щобъ лучше було, слибъ ôнъ постаравъ ся замести гнôй и всяку нечистôсть вôдъ свого власного порога. Най дає раду полякамъ якимъ бы то путемъ можна опертись пропагандѣ польского независимого польского костела въ Америцѣ, де сотками народу вôдступає ôдъ св. римского престола. Тамъ его поле до дѣланя и тамъ малабъ мѣсце и послухъ его рада и тамъ потребна его опѣка.

Сли нашихъ кôлька не розважныхъ людей далось намовити на царославіе, то ще не 18.000 тысячъ полякôвъ що вôдрѣклися св. католицкой римской церкви!.

Въ кôньци заявляемо зъ горы шановному автору статіи о „unitach" въ Америцѣ и всѣмъ непрошенымъ опѣкунамъ, що мы Русины гр. кат. нѣколи не будемо prawdziwemi katolikami и нѣколи не появить ся руска газета въ „prawdziwym katolickim duchu ПО ДУМЦѢ ЛЯХОВЪ.

Orbi et Urbi то єсть: всему селу и цѣлой громадѣ заявляемъ, що тоє слово:

„правдивый католикъ“ инакше понимае св. римскій престолъ. а инакше знову розумѣе загорѣлый ляхъ.

Католицкій Римъ розумѣе русина яко „правдивого католика“ того, котрый вѣруе и исповѣдуе все тое, що св. апостольска римска церковь приказуе и до вѣрованя подае.

Загорѣлый полякъ уважае знову того Русина за „правдивого католика“, котрый вôдрѣкъ ся своей рускои народности, своей исторіи, своей мовы, свого обряду, а пристав до ляхôвъ и хотяй бы и въ чорта вѣривъ но щобъ „Polski kochal“ а тодѣ есть „правдивымъ католикомъ.“

Отже мы есьмо „правдивыми католиками“ по духу и по серцю святого апостолского престола римского, котрый не хоче щобъ мы вôдрѣкались своей народности малорускої своей мовы, своей літературы, свого обряду, своихъ звычаѣвъ и обычаѣвъ. Не хоче Римъ щобъ мы були вѣчными рабами, то ляхôвъ, то москалѣвъ, — но щобъ розвивали свою діяльность на народнôмъ полю и взмагались тихою и невсепущою працею, предбати здобути для себе почесне мѣсце мѣжь культурными народами.

Римъ хоче щобъ мы Русины були католиками а не поляками: „ut Retheni catholici sed non poloni fiant“ що Римъ сказавъ то уже и по справѣ: Roma locuta causa finita — каже святый Августинъ.

Отже мы пôсля думки и бажаня Рима есмо и будемо „правдивыми католиками“ — але щобъ мы Русины були правдивыми католиками ПО ДУМЦѢ ЛЯХОВЪ то есть: щобъ мы вôдрѣкли ся свого а стались поляками, того никто на дôжде ся и хотяй бы шановный авторъ статьи и всѣ непроппенї опѣкуны все соть разъ самого чорта по хвостѣ гласкали, то мы того по вѣкъ не зробимо. Мы знаемо

Що дѣялось въ свѣтѣ
Чія кривда, чія правда
И чи мы дѣти!...

Нашî смертельнî вороги суть ляхи и московскій рядъ Пили они нашу кровь доволѣ, але днесь при схилку девятнайцятого столѣтія, спôзнавъ русинъ свого опѣкуна и каже: гетъ вôдъ мене! бо я вже прийшовъ до своихъ повныхъ лѣтъ! Самъ уже зъумѣю радити собою и о свою лучшу долю постараюсь о власныхъ силахъ. за помочію Бога, у котрого моя вѣра не похитна: що Онъ крѣпость людемъ свомъ дасть и волю намъ поверне.

ГР. ГРУШКА.
гр. кат. рускій священникъ пуарской епархіи.

ПАЛАМАРЪ.
(конець)

Подивили ся старшѣ браты на себе, положили три шѣстки.

— Перепрашаемо егомосця ласки, мы не хотѣли — громада перла..

Добре, добре, вôдповѣвъ егомосць и заразъ же, обкадивши, затягнувъ слабымъ але прiемнымъ голосомъ.

„Воизбранный воеводо“...

Въ брацкой захристіи йшла тымчасомъ мѣжь старшими братами шепотомъ сварня.

Ты тому винень!

А хтожь казавъ на двѣ „шустки“ спускати?

Може я?

Такой ты. абысь знавъ!

Я? Брешешь, Федю: я вôдразу казавъ, що вони одъ „тамтого дознають ся.

Отъ, мовчи; хвала Божа йде а ты сварку починаешь.

— Бо-о-же!... Ото разъ народъ поганый!

Встыду на першôмъ разу набрати ся... „Ярмарокъ робите“ кажуть.

Бо-о-же будь при менѣ!

О-о-о-хъ! Су-ссе Христе! По акафистѣ пôйшла Служба божа. Проповѣдь гарне слово за словомъ плыло изъ устъ нового егомосця. Чоловѣки кивали головами, баби ахкали вôдъ часу до часу, коли бесѣда сходила на таки здразливі рѣчи якъ: смерть, сумлѣне, кривда людска, чути було: Бо-о-же! Го-осподоньку милосе-ердный!

Паламарь стоявъ у дверехъ захристіи и не спускавъ зъ ока егомосця и дрôбняковъ, що спорою купкою лежали на краю престола коло служебника. Вôнъ бôкомъ зъ найглубшою покорою, пôдсувавъ ся до олтаря, щобъ подати кадило, воду, вино, хустку до носа, котру егомосць забувъ въ захристіи; а чимъ близше було до „Прости приймше“ тымъ частѣйше протягавъ рукавы свого кожуха.

Коли прийшло переносити служебникъ зъ лѣвого боку на правый, вôнъ осторожно простеръ руку по служебникъ, засуваючи рукавъ въ купку дрôбняковъ, котрî по пôднесеню служебника на пôдставѣ тяжкости спадали гетъ у рукавъ.

По служеѣ божой лишивъ новый егомосць паламареви въ захристіи чотырѣ новй, а вôдходячи зъ церкви завважавъ:

На другій разъ, паламару, я самъ служебникъ буду переносити: вы не знаете добре, коли.

„Егомосць видѣли“, сказавъ собѣ паламарь и самъ видѣвъ, що паламарска магія зъ рукавомъ при новомъ егомосци не може мати мѣсця.

V

Минали тыжнѣ за тыжнями. Вôдъ егомосця присылали що день по паламаря: то траву укосити коровѣ, то дровъ урубати, а гроши капали зрѣдка.

Треба було сѣно въ городѣ робити: пôслати по паламаря. Паламарь вôдводивъ, вôдводивъ, въ кôньци скосивъ. высушивъ, зрôбъ зложивъ у копицю, звѣвъ до стодолы, пришовъ до хаты сѣвъ на лаву и чекае.

— Що вамъ буде належати — за сѣно? Пытое егомосць.

— Та зъ пятку прошу егомосця.

— Щ-о-о? Пятку? Цѣле сѣно невартъ пятки.

— Ну, якъ для егомосця, най буде половина.

Пôшовъ егомосць вынѣсъ пôвтретя риньского.

— Дре насъ той паламарь каже имосць. Иванъ говоривъ, що тамтой дававъ ему за сѣно рѣньского.

Я го хаучу розуму! каже егомосць. Наука „повторительна“ обовязкôвъ паламарскихъ для егомосця.

Прийшла недѣля: въ захристіи чотырохъ крайцарôвъ не видно: зъ мырованя невидно: по пенцію сами егомосць пôйшли. Траву коровѣ укосить, дровъ рубае сусѣда Иванъ и дôстае точно по чотырѣ новй на тютюнь. Прийде вывôдъ чи хрестины егомосць кличе дяка самого. Бѣда!

Паламарь ходить що дня, бѣгае, допытуе с., то служить, то самой имостѣ: чи не треба що помочи? на те отримавъ сталу вôдповѣдь: „егомосць не казали васъ кликати.“

Такій станъ опали тревавъ двѣ-три недѣлѣ, поки паламарь не трафивъ на щасливу хвилю. Имосць не маютъ жертки на шматѣ?.

— Не мею — вôдповѣдае имосць и макне.

Досьвѣта чимчикуе паламарь до лѣса; шкôра на немъ дрожить, а рубае молоду просту якъ свѣчка сосоньку, выстругуе жертку и приносить имосцѣ.

Вѣдки маешъ таку красну жертку? пытае егомосць жѣнку.

— Паламарь принôсъ.

Далась ему що?

— Давалам — не хотѣвъ взяти.

Въ найблисшу недѣлю на столѣ въ закристіи стоять вже чотырѣ крайцарѣ.

Паламарь робить сѣно на сѣножати за кôлька шѣстокъ „такъ якъ для егомосця“ сконный звязь паламаря зъ священникомъ стає знову звязою причины и наслѣдкôвъ.

Наковснь травы, урубаешь дровъ и т. д. и достанешь чотыри новй, пôйдешь по пенцію и т. п.

„Новый егомосць“ мало по малу тратить характеръ „новости“. Паламарь, двѣ старшѣ браты, громада привыкають до него, убиваютъ ся зъ нимъ п[illegible]те на присѣлку йде дальше такъ якъ за „тамтого егомосця.“

ПОСЛѢДНИ ВѢСТИ.
168 осôбъ утопилось.

Испаньскій пароходъ Grovana розбивъ ся не далеко филиппійскихъ островѣвъ и 168 осôбъ згинуло въводахъ.

Мѣсто Дубно въ Росии згорѣло 400 домôвъ впало жертвою страшного пожару.

Нужда и бѣда яка пануе мѣжь бездомными мешканьцями есть вельми страшна.

Страшне землтрясеніе въ Греціи.

Льондиньска газета Standard доносить, що въ Греціи далось во знаки страшне землтрясеніе, де 180 осôбъ зôстало забитыхъ, а 169 тяжко покалѣченыхъ.

Дня 20 Юнія вôдбудеть ся торжественне отворенiе пôвнôчного каналу въ мѣстѣ Кіль въ Нѣмеччинѣ.

Всѣ державы высылають на се торжество свои военнй кораблѣ такъ що ихъ буде около 400. В сей день дасть нѣмецкій цѣсарь для своихъ гостей смачненькій обѣдець на тысячу осôбъ, а сей скромный обѣдець буде стояти сто тысячъ марокъ. Доброго апетиту!

Koпiec unij lubelskij роспадае ся.

Коренне руске мѣсто Львôвъ розтягаесь роскôшно у пôдножію горы, такъ званой замковой.

Назва ся походить зъ того, бо на той горѣ стоявъ колись замокъ рускихъ галицкихъ князѣвъ. Казиммиръ, король польскій, прозваный галицкими жидами „великій“ бо пустивъ жидôвъ перший разъ до краю — завоювавши Червону Русь, знищивъ той замокъ, забравши много золота.

Вôдъ 48 року польскй патріоты, вôдôрвавшй ся вôдъ австрійской пивеницѣ, почали робити на той горѣ ще высшу, — на памятку любельской Юніи, де Русь, Польща и Літва соединились въ одну польску державу. Мовъ пацята рыли поляки святу руску гору и на плечахъ носили землю на самый верхъ горы, щобъ она высша була. Але теперь тая штучна гора якъ и штучна польска унія, наразъ починае валити ся и розпадати ся. Зô всѣхъ бокôвъ усунулась штучна польска гора на руской земли, тôльки гора замкова де була палата рускихъ князѣвъ, стоить твердо и не похитно, гордо споглядаючи на Львôвъ начебъ промовляла: я знову пишати мусь новымъ замкомъ рускихъ князѣвъ а насыпаной глины польскими руками на моей головѣ не терплю.

Пережила я вѣки и прежня зелень а не пѣсокъ украшати-ме мôй вершокъ якъ и колись.

Римъ. дня 26 вôдбули ся по цѣлой Италіи выборы до думы державной. Правительственнй и соціялистичнй кандидаты выйшли побѣдоносно.

* * *

Холера

Краєвй газеты доносять що на Волинѣ ширить ся холера.

* * *

Островъ „Формоза“, котрій Хины вôдступили японцямъ, перемѣнивъ ся въ републику — а презъдентомъ зôставъ выбраный якійсь богатый хинчикъ.

КОРЕЯ.

За котру стôльки пролялось крови, ще не есть певна що до судьбы яка ей зустрѣтет ся на будуще. По скôнченю недавной хинско-японьской войны, зôстала Корея оголошена независимою а теперь Росія всему тому перечить и хоче взяти сю краину пôдъ свою опѣку Сли Росія обставати-ме присвоимъ, то се рѣчь певна що о рѣкъ Японія выповѣсть ей войну.

Землтрясеніе въ Туреччинѣ.

Въ многихъ частяхъ сей державы далось чути страшне землтрясеніе. Въ мѣстѣ Парамітія зôстало убитыхъ 50 осôбъ, а 150 тяжко раненыхъ.

Греческа церковъ, котра уже стояла 300 лѣтъ, розпалась цѣлковито.

Въ Чикаго колеовый поѣздъ зôткнувъ ся зъ дороговымъ електричнымъ возомъ, де богато осôбъ покалѣчило а трое зôстало забитыхъ.

До Вѣдня бувъ приѣхавъ одинъ молодый французъ и коли выѣздавъ зъ вагону, выпала му зъ кешенѣ фляшка зъ цукерками котрй розсыпались на перонѣ. Французъ не позбиравъ ихъ але чимъ скорше поѣхавъ въ мѣсто. Опôсля поліція переконалась, же тій цукерки то була найгôрша трутизна така що однымъ цукиркомъ можна было строѣти 10 осôбъ.

Зъ Jersey City вôдѣхавъ до вôтчины Иванъ Баранъ зъ женою. Бувъ се щирый Русинъ и примѣрный парохіянъ, — щаслива му дорога!

Въ дорозѣ до Америки знаходить ся гр. кат. рускій священникъ о. Стефановичъ. Есть се чоловѣкъ молодый и ревный народолюбець.

Нашй братя зъ Шенадору повиннй користати зъ нагоды и попросити о. Стефановича абы позôставъ у нихъ.

Зъ Варшавы доносять, що мѣсто Бересть литовскій у павъ на днихъ жертвою страшного пожару. Въ поломеняхъ 50 осôбъ знайшло предвчасну смерть а зъ хорошого мѣста остались велика купа згарища та попелу.

а ôнъ мене запровадивъ до дому роспусты, де робили зъ мною що хотѣли а уперш упоювали.

Але що ослаблена зъ шифу скоро я похорѣлась и завезено мене до шпиталю. Коли отже прійшла я до себе, хотѣли мене знову взяти тамъ де и перше але я пôйшла шукати собѣ иного мѣсця и трудно бо боюсь знову впасти въ грѣхъ — и ту гôрко розплакалась бѣдна дѣвчина....

— Що читателю и ты прослезивъ ся надъ нещасною? — Нѣ, не плачь — се ей не поможе, але будь речникомъ нашой вôдозвы помѣжь людьми и постараймо ся о **Народный Дôмъ**. Такихъ нещасныхъ є богато, а спомогчи можемо лише тымъ способомъ.

А онде тамъ тягнесь до шифу зъ тлумаками, зъ жѣнкою и дѣтьми якійсь видко нашъ чоловѣкъ и уже вертає зъ Америки до краю.

А ну запытаймо его якъ му поводилось нѣмъ доставъ шифкарту?

— Чоловѣче! а куда такъ?

— Та до краю. А де вы ночували и якъ шифкарта дорога?

— Бодай и не споминати. На контрахъ купивъ ôдъ житка шифкарты а ту мусѣвъ другй куповати, бо перші, якъ казали, не добріи а за одну нôчь що переночувавъ въ якôйсь певницѣ, то заплативъ жидови 16 дл. бо не хотѣвъ на шифу пустити, „Се здôрство, се не справедгивôсть велика, се кривда вопіюща о пôмсту до неба — скаже не одинъ читатель одсей ôдозвы.

Такъ, въ справдѣ не люцке обходжинє ся зъ бѣдными — але кто тому виноватъ?. Виноватъ той, котрый глядить на вчиненй безправія рускимъ емігрантамъ и знає же имъ мôгъ бы прійти въ помôчь и всему тому лиху положити конець **але не хоче и не дбає**. Се обовязокъ подати помôчну руку нашимъ нещаснымъ емігрантамъ и постаратись о „Народный Дôмъ въ Америцѣ“ тяжить на рускихъ священникахъ и на рускихъ робôтникахъ тутъ въ Америцѣ. Занедбане сего обовяску, буде великимъ грѣхомъ и кожда слеза и кривда бѣдного емігранта спаде проклятємъ на душу недбалыхъ и вôддалячихъ ся вôдъ сего святого и такъ благородного дѣла! Сли за кроплю воды подану жаждущому Христа ради, сли за окрушину хлѣба, дану алчущому во имя Спасителя получаєсь въ нагороду небо и вѣчну щасливôсть, то о скôлько бôльше буде милый Богу той рускій працôвникъ, що кине свою лепту на „НАРОДНЫЙ ДОМЪ“ де не одному, але соткамъ буде можна дати пріємъ, накормити, порадити, переночувати и такъ вырвати рускихъ емігрантôвъ зъ бѣды, зъ нужды, и втраты гроша и здоровя! help you self — старайме ся сами о НАШЪ НАРОДНЫЙ ДОМЪ а Богъ намъ поможе допровадити щасливо дѣло коньця на хвалу Распятаго за насъ, на пожитокъ бѣдныхъ братôвъ и на честь руского народу тутъ въ Америцѣ.

Гр. Грушка.

Въ Вашингтонѣ померъ штатсекретарь Gresham.

Росія дала наказъ Японіи щобъ ей войско опустило сей часъ Корею.

Нѣмеччина не хоче тримати зъ Росією и не хоче мѣшати ся въ справу Японску.

Шефъ поліціи Нюйюрской, усунѣвъ ся зъ свого уряду а его мѣсце занявъ Conlin.

УВАГА.

Хотячи приступити до „Союза“ най посылають вступне и мѣсячне до касієра.

Mr. John Glowa

Excelsior Pa.

И увѣдомити секретара пôдъ адресою.

Rev. J. Konstankiewicz
144 South Franklin Str.
Shamokin Pa.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ШТОРЪ

въ

ОЛИФАНТѢ ПА.

Пôдъ зарядомъ

ГЕОРГІЯ ХИЛЯКА

Звѣстного руского патріоты. Есть се найлучше заосмотреный зô всѣхъ шторôвъ во всѣ потребнй товары и всякого рода по якъ найтаньшой цѣнѣ.

Кождый тамошный Русинъ уважаючи себе правдивымъ и щирымъ патріôтомъ, най спѣшить до свого руского штору. Особенно нашй ґаздынѣ най йдуть громадно! Нащо Юськôвъ, Шмулѣвъ помагати? Идѣть до свого.

ИВАНЪ ТАЛПАШЪ

Недалеко лігайского діпа въ Mt. Karmel, Pa.

Поручає любимъ краянамъ свой добре заосмотреный

ГОТЕЛЬ.

Пиво, горѣвка, ликеры и цигары найлучшого сорта. Таный и выгôдный нôчлегъ.

Снѣданє, обѣдъ и вечера все свѣже, смачне и дешеве.

Попробуйте

РУСКА ТОРГОВЛЯ

(Creek Store Company)

415 Shamokin Str,

въ ШАМОКІНЪ ПА.

Поручає мѣсцевымъ Русинамъ и на околицю свой богатый складъ всякого рода виктуалôвъ и майнерскихъ знарядôвъ.

Е тутъ мясо
И лопата,
Суть и скирнѣ
И гербата,

Перець, ґвозды и кобасы,
Мука, крохмаль, солонина
Мыски, горшки всѣ овочи
Зеленина и сушенина.
Е чернушка,
Е петрушка.

РОДИМЦѢ!

Маю честь увѣдомляю моихъ краянôвъ що я отворивъ РУСКУ ГРОСЕРНЮ И БУЧЕРНЮ

108 Morris Street въ

JERSEY CITY N. J.

Поручаю ся ласкавой памяти всѣхъ землякôвъ

ЮСТИЯНЪ КРИНИЦКІЙ.

D OLDENBURG

ПРЕДПРІЄМЦЯ ПОХОРОНОВЪ.

77-87 Morris Str.

Jersey City N.J.

Удавайте ся въ потребѣ до него.

R. H. MORGAN

9 W. CENTER ST.
SHENANDOAH PA

ФАБРИКАНТЪ

Прапорôвъ (фанъ) Хоруговъ, Одзнакъ, Пасовъ, Шапокъ для Братствъ.

Фана для парады зъ найлѣпшого єдвабу; чотыри и пôвъ черезъ шесть и пôвъ стôпъ со всѣма приборами $25. и 26.75

Прапоры больши зъ найлѣпшой матеріи по $32.00 $35.00 $45.00 и $50.00

Пишѣть по цѣнники и по пробу до:

R. H. MORGAN
9 W. Centre Str.
SHENANDOAH, Pa.

T. TALPASZ,

ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ

РУСКІЙ РЕСТОРАТОРЪ И ГОТЕЛЬНИЧІЙ.

246

PEARL ST
SHAMOKIN, PA.

Недалеко рускои плебаніи.

Добрый вечеръ, друже мой!
— Добрый вечеръ, свате!
А куда такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!

***

Що за Талпашъ? Звидки онъ?
— Та-жъ краянъ нашъ милый
— У него всѣ русины
— Подкрѣпляють силы!...

***

— Що за брындза й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугує якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

BOLESLAW SEEGER

Поручае ся ласкавой памяти краянôвъ що въ его салонѣ завсе свѣже пиво и рôжнорôдни напой.

Хороша сала для забавъ и братскихъ засѣдань.

168. Warren & Dodley Strs.
JERSEY CITY N. J.

РОДИМЦѢ!

Въ JERSEY CITY, на Morris street, недалеко руского сальону есть до ВЫНАЙМУ, ХОРОША ГРОСЕРНЯ И БУЧЕРНЯ ôдъ первого Юнія с. р. рентъ 25 дол. мѣсячно.

Кто хоче користати зъ нагоды най зголошуєсь до насъ.

ДОКТОРЪ

H. BEATTIE BROWN, M. D.,
129 Warburton Ave.,
YONKERS N. Y.

Всѣмъ братамъ Русинамъ въ Юнкерсъ радимо въ разѣ слабости удаватись до него.

До рускихъ промысловцѣвъ и купцѣвъ.

Кто хоче на бізнесѣ
Заробляти
Мусить въ „Свободѣ“
Свой анонсъ дати.
Чи ты швець
Чи кравець,
Чи крамаръ
Чи шинкаръ,
Чи погребальникъ
Чи ликаръ
Чи трумнярь
Чи аптекаръ —
Дай ся оголосити,
Въ „Свободѣ“ возвеличити,
Щобъ тя люде знали
До тебе заходжали
Твôй товаръ куповали
И бѣзнесъ твôй поправляли.
Тодѣ будешь мати гроши:
Будешь патріôтъ хорошій.
Будешь „Свободу спомагати
Руску справу пôдперати
А ну Кирило
А ну Стефане,
А ну Даниило
А ну Иване:
Всѣ ся оголосѣть
Най зна о васъ свѣтъ!.,

МИХАИЛЪ ЕВЧАКЪ

Рускій
— ЕДИНЫЙ —
КОНТРАКТОРЪ
и
БУДОВНИЧІЙ
— въ —
Вилксбаръ и околицѣ.

Его камѣнйе пôдъ будову есть найлѣпше, а робота найтревальша.

Будує мосты и домы, має власни конѣ до звозу матеріялу.

Дає кериджѣ на похороны на весѣля, хрестины и т. і.

Мешкає на River Side,

Недалеко Рускои Церкви.

Молись, трудись, тверезись, учись, до „Союза“ запишись, до читальнѣ ходи! Бога въ серцю май, ближнего люби, церковь посѣщай, „Свободу“ читай! Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся! Въ льотерію не грайте, только грôшъ щадѣть. Братя! намъ треба „Народного Дому“ ану скинтесь по центови! Се не запоминайте!..... Буде зъ васъ.